

Дело C-633/20**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

25 ноември 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Bundesgerichtshof (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

15 октомври 2020 г.

**Ищец в първоинстанционното производство и жалбоподател в
производството по ревизионно обжалване:**Bundesverband der Verbraucherzentralen und
Verbraucherverbände — Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.**Ответник в първоинстанционното производство и в производството по
ревизионно обжалване**

TC Medical Air Ambulance Agency GmbH

Предмет на главното производство

Директиви 2002/92 и 2016/97 — Понятие „застрахователен посредник“ —
Включване на предприятие, което предлага на потребителите платено
членство в сключена от него групова застраховка, както и други услуги с цел
застрахователно покритие за риск от заболяване или злополука в чужбина

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 от ДФЕС

Преюдициален въпрос

До Съда на Европейския съюз се отправя следният преюдициален въпрос
относно тълкуването на член 2, точки 3 и 5 от Директива 2002/92/ЕО на

Европейския парламент и на Съвета от 9 декември 2002 година относно застрахователното посредничество (ОВ L 9, 15.1.2003 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 4, стр. 246) и на член 2, параграф 1, точки 1, 3 и 8 от Директива (ЕС) 2016/97 на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2016 година относно разпространението на застрахователни продукти (преработен текст) (ОВ L 26, 2.2.2016 г., стр. 19):

Представява ли застрахователен посредник по смисъла на член 2, точки 3 и 5 от Директива 2002/92/ЕО и член 2, параграф 1, точки 1, 3 и 8 от Директива (ЕС) 2016/97 предприятие, което като притежател на полица за групова застраховка в застрахователно предприятие поддържа в полза на своите клиенти медицинска застраховка при пътуване в чужбина, както и застраховка, покриваща разходи за репатриране на застрахования от страната и чужбина, като предлага на потребителите членство, даващо им право да ползват застрахователни услуги в случай на заболяване или злополука в чужбина, и получава възнаграждение от привлечените членове за предоставеното им застрахователно покритие?

Цитирани разпоредби от правото на Съюза

Директива 2002/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 9 декември 2002 г. относно застрахователното посредничество, по-специално член 2, точки 3 и 5

Директива (ЕС) 2016/97 на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2016 година относно разпространението на застрахователни продукти (преработен текст), по-специално член 2, параграф 1, точки 1, 3 и 8

Кратко изложение на фактите и на производството

- 1 Ответникът възлага на рекламни предприятия посредством посещения на рекламни агенти по домовете да предлагат на потребителите възможност за платено членство в „ТС Medical Air Ambulance Agency GmbH Mitgliedergemeinschaft“. Членството дава право да се ползват различни услуги в случай на заболяване или злополука в чужбина. Те включват възстановяване на разноски за необходимо медицинско лечение и превоз на пациентите, организиране и изпълнение на съответния превоз, както и поддържането на „алармен център“, с който може да се осъществи контакт по телефона.
- 2 Ответникът има договорно правоотношение с дружество, което с медицинския си персонал и своя летателен апарат извършва от името на ответника част от застрахователните услуги и организацията на денонощно дежурния алармен център, като за това дружеството получава възнаграждение от ответника. Ответникът е притежател на застрахователна

полица за групова застраховка в застрахователно предприятие, чрез която на клиентите на ответника е предоставено застрахователно покритие в рамките на медицинска застраховка при пътуване в чужбина, както и застраховка, покриваща разходи за репатриране на застрахования от страната и чужбина.

- 3 Нито ответникът, нито рекламните предприятия, на които той възлага извършването на рекламна дейност, разполагат с разрешение за застрахователно посредничество съгласно националното законодателство.
- 4 Ищецът счита, че дейността на ответника нарушава конкуренцията. По същество той застъпва становището, че ответникът извършва дейности по застрахователно посредничество, за които е необходимо разрешение. Поради тази причина той предявява иск пред националните съдилища ответникът да бъде осъден да преустанови да предлага лично или чрез друг на потребителите договори за членство в група от застраховани без необходимото разрешение за застрахователно посредничество.
- 5 Окръжният съд уважава иска. След подадена от ответника жалба апелативният съд отхвърля иска. Понастоящем запитващата юрисдикция разглежда спора като ревизионна инстанция.

Кратко представяне на мотивите на преюдициалното запитване

- 6 Уважаването на претенциите по иска зависи от обстоятелството дали съгласно националното право е необходимо ответникът да притежава разрешение за извършваната платена посредническа дейност във връзка с предлаганото от него членство на потребителите. От своя страна, отговорът на този въпрос зависи от тълкуването на член 2, точки 3 и 5 от Директива 2002/92 и от член 2, параграф 1, точки 1, 3 и 8 от Директива 2016/97.
- 7 Апелативният съд отхвърля иска с мотива, че ответникът не следва да се квалифицира като застрахователен посредник по смисъла на националното законодателство. Съгласно националното право за застрахователен посредник можело да бъде само лице, което само по себе си не е нито притежател на полица, нито застраховател. Този критерий не бил изпълнен по отношение на ответника. Той притежавал полица в застрахователно предприятие, с което от свое име и за чужда сметка е сключил договор за групова застраховка. Освен това с осигуряването на „алармен център“, както и организирането и осъществяването на услуга по репатриране в случай на заболяване той предоставял самостоятелни услуги, които излизали извън обхвата на груповата застраховка.
- 8 Искът се отнася до използваните от ответника през септември 2017 г. договорни документи. Впоследствие, считано от 1 октомври 2018 г. Директива 2002/92 е отменена и е заменена с Директива 2016/97, като при

транспонирането на последната е изменено и приложимото към спора национално законодателство.

- 9 Както съгласно старата, така и съгласно новата редакция на националното законодателство застрахователен посредник е лице, на което, като представител на едно или повече застрахователни предприятия, е възложено посредничеството или сключването на застрахователни договори, или което като брокер поема посредничеството или сключването на застрахователни договори, без това да му е възложено от застрахователно предприятие.
- 10 Ето защо в германската съдебна практика и в германската доктрина преобладава становището, че притежател на застрахователна полица за групова застраховка, който предлага срещу заплащане членство в тази групова застраховка, нито следва да се счита за застрахователен посредник, нито е в сходно на посредника положение.
- 11 Застъпва се обаче и становището, че притежател на застрахователна полица за групова застраховка може да се счита за застрахователен посредник, когато сключва груповата застраховка не в интерес на застрахованото лице, а с оглед на своя собствен търговски интерес.
- 12 Както Директива 2002/92, така и заменилата я Директива 2016/97, а също и досегашната практиката на Съда по този въпрос не дават ясен отговор на въпроса дали лице, което е притежател на полица за групова застраховка, може да се счита за застрахователен посредник, и — ако това е така — при какви условия.
- 13 Съгласно практиката на Съда дейностите, посочени в член 2, точка 3, първо изречение от Директива 2002/92 са формулирани широко. В тази разпоредба понятието застрахователно посредничество е дефинирано като дейностите по представяне, предлагане или друга подготвителна работа за сключване на застрахователни договори или по сключване на такива договори, или по съдействие за административното управление и изпълнението на такива договори, по-специално при настъпването на застрахователното събитие. Следователно всяка от дейностите, посочени в член 2, точка 3, първо изречение от Директива 2002/92, сама по себе си е дейност по застрахователно посредничество (решение от 31 май 2018 г., *Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag* и др., C-542/16, EU:C:2018:369, т. 37). Тези съображения важат в еднаква степен и за дейностите, посочени в член 2, параграф 1, точка 1 от Директива 2016/97. Дефинираното там понятие за разпространение на застрахователни продукти включва по-специално дейностите по предоставяне на съвети, предлагане или друга подготвителна работа за сключване на застрахователни договори, по сключване на такива договори или по оказване на съдействие за управлението и изпълнението на такива договори, по-специално при предявяването на застрахователни претенции.

- 14 В този смисъл изглежда възможно ответникът да се счита за застрахователен посредник поради предлаганите от него услуги.
- 15 В подкрепа на широкото тълкуване на понятието застрахователен посредник освен това са и съображенията, изложени в двете директиви.
- 16 В Директива 2002/92 и Директива 2016/97 се приема, че застрахователните продукти се разпространяват от различни видове лица и институции. В Директива 2002/92 се посочват агенти, брокери и „банково-застрахователни“ оператори (девето съображение), а в Директива 2016/97 освен това се посочват и застрахователни предприятия, туристически агенции и предприятия за отдаване на автомобили под наем (пето съображение). Еднаквото третиране на операторите, както и защитата на клиентите, налагат в обхвата на двете директиви да бъдат включени всички такива лица и институции, като приложното поле на Директива 2016/97 е значително по-широко от това на Директива 2002/92 (съображения 7 и 8 от Директива 2016/97). Една от декларираните цели на Директива 2016/97 е потребителите да се ползват с еднакво равнище на защита въпреки различията между каналите на разпространение (шесто съображение).
- 17 От тези съображения не е видно, че съгласно директивите за застрахователни посредници се считат единствено застрахователни агенти и брокери.
- 18 Преследваната с директиви 2002/92 и 2016/97 цел също е в подкрепа на становището, че всяко лице, което — подобно на ответника — предлага на потребителите членство в групова застраховка срещу заплащане на възнаграждение, следва да се счита за застрахователен посредник. Предвиденото в тези директиви задължение за регистрация има за цел да гарантира, че застрахователно посредничество следва да упражняват само лица, които отговарят на строги професионални изисквания, отнасящи се до тяхната компетентност, добро име, застраховка за професионална отговорност и финансово състояние (вж. съображения 14 и 16 от Директива 2002/92). По този начин, от една страна следва да се осигури високо професионално ниво на застрахователното посредничество и хармонизирането на пазара на посреднически услуги в целия Съюз чрез премахването на пречките пред свободата на установяване и пред свободното предоставяне на услуги, а от друга страна, да се усъвършенства защитата на клиентите в тази област, т.е. защитата на застрахованите (вж. решение от 17 октомври 2013 г., ЕЕАЕ и др., С-555/11, ЕU:С:2013:668, т. 27).
- 19 За клиенти, които искат да се застраховат срещу определен риск, от икономическа гледна точка е без значение дали те получават застрахователно покритие пряко като притежатели на полица или косвено, чрез предприятие като застраховани лица в рамките на групова застраховка. Поради това не изглежда обосновано към лицата, които срещу заплащане предоставят на клиента застрахователно покритие, да се поставят различни

изисквания, в зависимост от обстоятелството дали клиентът придобива това положение като притежател на полица или като застраховано лице. Следователно поради целта на директиви 2002/92 и 2016/97 за защита на потребителите би могло да е обосновано лица, които подобно на ответника предлагат членство в групова застраховка, с оглед на собствения си търговски интерес, да се считат за застрахователни посредници.

- 20 За разлика от Директива 2002/92, в Директива 2016/97 груповите застраховки се посочват в съображение 49. От това съображение действително следва, че в случай на групово застраховане притежателят на застрахователната полица е „клиент“, а не застрахователен посредник. Съображението обаче не обхваща всички случаи на групова застраховка, а се отнася само за тези, при които отделните членове не могат да вземат индивидуално решение да сключат такъв договор. В настоящия случай обаче потребителите нямат задължение за сключват такъв договор.